

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikernas och Manufacturernas ställning år 1855.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till åtlydnad af föreskriften i Kongl. Maj:ts för Commerce-Collegium Nädigst utfärdade Instruction af den 23 April 1834, får Collegium, med ledning af de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Rikets Län och öfrige vederbörande till Collegium inkomne Statistiska uppgifter rörande inhemska Fabrikerne och Manufacturerne samt Husslöjderne och Handtverkerierne för år 1855, till Eders Kongl. Maj:t härmed i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med samma näringar under berörde år.

Hvad först angår *Fabrikerne och Manufacturerne* har Collegium, för att lemna en allmän öfversigt af dessa näringars ställning under det år denna berättelse omfattar samt tillika bereda en jemförelse emellan dåvarande förhållanden och dem, hvilka i enahanda afseende ägde rum såväl nästföregångna året som år 1845, låtit upprätta underdånigst bifogade Tabell Litt. A., upptagande för hvartera af åren 1845, 1854 och 1855 antalet af Fabriker samt den dervid sysselsatte arbetare-personal, tillverkningarnes värde äfvensom kvantiteterna och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvarorne; och får Collegium, i likhet med hvad i förut afgifne årsberättelser iakttagits, särskildt i underdånighet redogöra för de i hänseende till kvantiteten och värdet mest betydande Fabrikshandteringar.

1:o *Klädesfabrikerne*. Antalet af dessa verk utgjorde sistlidet år 106 st. med 880 stolar, och sysselsattes dervid 3,684 arbetare. Tillverkningen uppgick till

INLEDNING

TILL

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufaktur och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857.

Innehåller en årlig förteckning över patent (motsv.) åren 1830-1834. Patent benämndes Privilegia exclusiva fram till 1834 då den svenska patentlagen kom.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufaktur.

Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

Innehåller en årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

Kommerskollegii underdåniga berättelse om fabrikernas och manufakturernas ställning år 1855.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

Commerce-Collegii underdåniga Berättelse om Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1855

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Inledning.....	1.
1:o Klädesfabrikerne.....	1.
Etoffstillverkningen.....	3.
2:o Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne.....	3.
3:o Mekaniska Bomulls-spinnerierne.....	4.
4:o Segel- och Tältduks-fabrikerne.....	5.
5:o Sidenfabrikerne.....	5.
6:o Bandfabrikerne.....	6.
7:o Strumpfabrikerne.....	6.
8:o Kattunstryckerierne.....	6.
9:o Färgerierne.....	7.
10:o Sockerraffinerings-verken.....	7.
11:o Tobaks- och Snusfabrikerne.....	7.
12:o Läderfabrikerne.....	8.
13:o Fabrikerne för åstadkommande af glas.....	9.
14:o Fabrikerne för åstadkommande af papper.....	9.
15:o Oljeslagerierne.....	10.
16:o Fabrikerne för tillverkning af porcellaine.....	11.
17:o Såpsjuderierne.....	11.
18:o Stearinljus-fabrikerne.....	11.
19:o Mekaniska verkstäderna.....	11.
20:o Porterfabrikationen.....	12.
Övrig Tillverkning.....	12.
Husslöjderne.....	14.
Handtverkerierne.....	15.

Sammandrag för År 1855

	Sid.
Litt. A. Jemförelse-Sammandrag för åren 1845, 1854 och 1855.....	19.

	General-Sammandrag öfver de vid Fabrikerne och Manufakturerna befintliga Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för åren 1845, 1854 och 1855.....	20.
	Vid Fabrikerne hafva under loppet af åren 1845, 1854 och 1855 följande kvantiteter blifvit tillverkade.....	21-24.
Litt. B.	Förteckning å de Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1855.....	25-29.
Litt. C.	Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andre Arbetare år 1855.....	30-35.
Litt. D.	Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handverkare i Städerna och Köpingarne blifvit taxerade år 1855.....	36-40.
Litt. E.	Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter, Manufakturister, Handverkare och Gerningsmän på Landet blifvit taxerade år 1855.....	41.
Litt. F.	Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten i Städerna.....	42-45.
Litt. G.	Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på landet.....	46.

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikernas och Manufacturernas ställning år 1855.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till åtlydnad af föreskriften i Kongl. Maj:ts för Commerce-Collegium Nädigst utfärdade Instruction af den 23 April 1834, får Collegium, med ledning af de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Rikets Län och öfrige vederbörande till Collegium inkomne Statistiska uppgifter rörande inhemska Fabrikerne och Manufacturerne samt Husslöjderne och Handtverkerierne för år 1855, till Eders Kongl. Maj:t härmed i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med samma näringar under berörde år.

Hvad först angår *Fabrikerne och Manufacturerne* har Collegium, för att lemna en allmän öfversigt af dessa näringars ställning under det år denna berättelse omfattar samt tillika bereda en jemförelse emellan dåvarande förhållanden och dem, hvilka i enahanda afseende ägde rum såväl nästföregångna året som år 1845, låtit upprätta underdånigst bifogade Tabell Litt. A., upptagande för hvartera af åren 1845, 1854 och 1855 antalet af Fabriker samt den dervid sysselsatte arbetare-personal, tillverkningarnes värde äfvensom kvantiteterna och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvarorne; och får Collegium, i likhet med hvad i förut afgifne årsberättelser iakttagits, särskildt i underdånighet redogöra för de i hänseende till kvantiteten och värdet mest betydande Fabrikshandteringar.

1:o *Klädesfabrikerne*. Antalet af dessa verk utgjorde sistlidet år 106 st. med 880 stolar, och sysselsattes dervid 3,684 arbetare. Tillverkningen uppgick till

1,110,336 alnar egentligt kläde, 426,444 alnar diverse andra ylleväfnader, såsom corderoy, doffel och drap, casimir, sattin m. m. samt 5,737 st. shawlar, dukar och filter, allsammans uppskattadt till ett värde af 6,375,332 R:dr, hvilken tillverkning, hvad beträffar fint kläde och sådane ylleväfnader som i stycketal beräknas, understiger den för år 1854 uppgifna med 4,707 alnar och 553 stycken, men i afseende på medelfint och groft kläde samt diverse annat ylleväfnads-ångods öfverskjuter fabriktionen för år 1854 med 338,065 alnar. Sammanräknade värdet af klädesfabrikernes tillverkningar år 1855 uppgick till 1,388,878 R:dr mer än hvad det samma nästföregående året utgjorde.

I Norrköping voro sistlidet år 81 klädesfabriker i gång, hvarvid 630 stolar och 2,727 arbetare begagnades, och bestod tillverkningen af 891,647 alnar kläde, 111,917 alnar doffel och drap m. m., 84,915 alnar corderoy, 48,534 alnar casimir och satin samt 18,714 alnar ratin och boy eller tillsammans 1,155,727 alnar, hvilken varu-qvantitet, i värde upptagen till 5,221,162 R:dr, öfverstiger det nästföregående årets med 261,432 alnar. Nedannämnde fabriker i Norrköping hade år 1855 den betydligaste tillverkningen, nemligen Smedjeholmens Actie-Bolags för ett värde af 481,621 R:dr, Drags Actie-Bolags för 248,038 R:dr, L. J. Eliassons för 200,730 R:dr, C. O. Nyborgs för 198,804 R:dr, Titus Lundmarks för 175,547 R:dr, Herman Wahrens för 161,150 R:dr, D. J. Davidsons för 159,968 R:dr och Sebardt & Ros' för 152,394 R:dr.

Uti öfrige städer, 11 till antalet, hvarest klädesfabriker sistlidet år voro i gång, tillverkades sammanlagdt 333,432 alnar kläde och andra ylleväfnader samt 5,737 st. ylleshawlar, dukar och filter, af hvilken tillverkning 139,632 alnar, hufvudsakligen groft kläde och boy m. m. samt 1,006 st. filter, tillsammans värderadt till 335,376 R:dr, åstadkommos vid J. R. Wallberg & Söners Fabrik i Halmstad, 51,350 alnar, deraf 38,893 alnar corderoy vid 4 fabriker i Nyköping, 47,152 alnar, mästa delen groft kläde, samt 943 st. filter vid en fabrik i Wexiö, och 35,647 alnar groft kläde, doffel och drap m. m., samt 3,545 st. ylleshawlar, dukar och filter vid tvänne fabriker i Stockholm.

De å särskilda orter å landet inrättade 7 st. klädesfabriker lemnade sistlidet år en tillverkning af sammanräknade 47,000 alnar ylleväfnader, upptagna i värde till

209,165 R:dr, deraf 19,621 alnar vid Åhleströms fabrik nära Södertelge och 13,604 alnar vid Stigslunds fabrik vid Gefle.

Egarne till förenämnde klädesfabrik i Halmstad, Bolaget J. R. Wallberg & Söner, som för densammas ändamålsenliga bedrivande undfått och under sistlidet år innehåft förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, hafva med vederbörligt intyg styrkt, att de för samma år fullgjort det i nämnda afseende för lånets bibehållande under stadgad tid föreskrifna villkor.

Enligt Tullspecialerne infördes sistlidet år till Riket diverse slags hel- och halfylle-väfnads-ångods, som, med afdrag för flanell, hvarom här nedan särskildt förmäles, uppgifves till ett sammanräknadt värde af 2,703,464 R:dr, eller 1,000,366 R:dr högre belopp än det, hvartill importen af dylika varor året förut uppgick, hvarför utan hel- och halfylle-dukur inkommo för ett värde af 532,836 R:dr, eller 196,296 R:dr mera än år 1854. Exporten af ylleväfnader, beräknad år 1854 till 4,395 R:dr, är för sistlidet år uppgifven till 55,655 R:dr.

Införseln af ull, alla slag, uppgick år 1855 till 4,109,494 \mathcal{L} , utgörande 1,545,367 \mathcal{L} mer än hvad deraf året förut inkom. — Någon utförsel af ull ägde ej rum sistlidet år.

Den med ylleväfnads-fabrikationen sammanhang ägande *Etoffstillverkningen*, bedrefs sistlidet år vid 2:ne fabriker i Stockholm och uppgick till 59,588 alnar flaggduk och flanell m. m., i värde upptagne till 19,954 R:dr, hvilken fabrikation, jemförd med föregående årets visar en minskning i kvantitet af 794 alnar, men en tillökning i uppgifvet värde af 357 R:dr. Införseln af flanell sistlidet år utgjorde 5,724 \mathcal{L} , värderadt till 17,172 R:dr eller 2,701 R:dr mera än värdet å införseln af denna vara år 1854. Af ullgarn, alla slag, infördes sistlidet år 128,440 \mathcal{L} .

2:o *Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne*, tillsammans 30 st. med 1,519 stolar och 1,665 arbetare, hade år 1855 en tillverkning af 8,441,928 alnar väfnader; bestående af bomullslärf, shirting, calico, cambrick m. m., samt 114,405 stycken dukur och shawlar m. m. af flere slag, hvilken tillverkning, uppgifven i värde till 1,631,223 R:dr, öferskjuter den för år 1854 uppgifna med 1,657,072 alnar och 10,567 stycken samt i värde med 394,793 R:dr. Betydligaste tillverkningen åstadkoms äfven sistlidet år vid Rydboholms i Marks härad af Elfsborgs län belägna, Fabriksidkaren Sven

Eriksson tillhöriga mekaniska väfveri, och dernäst var fabrikationen störst vid Strömsbro bomullsväfveri, som äges af Gefle Manufactur-Actie-Bolag. Fabriksväfnad af endast linne åstadkoms vid Almedahls mekaniska väfveri i Götheborg, uppgående till 192,219 alnar och 6,941 stycken, i värde upptaget till 94,268 R:dr.

Införseln sistlidet år af hvita och färgade samt tryckta bomullsväfnader uppgick till ett värde af 2,327,042 R:dr eller 1,207,863 R:dr mera än värdet af importen af sådane varor år 1854, och af bomullsväfnader, blandade med lin, till 32,081 R:dr. Af bomullsväfnader utfördes sistlidet år för ett värde af 56,423 R:dr eller 34,634 R:dr mera än året förut.

Åtskilliga slag af linneväfnader infördes sistlidet år för ett värde af 73,208 R:dr och utfördes af sådane väfnader för 86,869 R:dr, hvilket visar en tillökning i värdet å införseln af 2,008 R:dr och å utförseln af 73,173 R:dr.

Af hvitt bomullsgarn införtullades sistlidet år 4,805,662 \mathcal{L} eller 2,351,522 \mathcal{L} mera än nästföregående året, hvarförutan samma år infördes 201,156 \mathcal{L} färgadt bomullsgarn, till största delen s. k. Turkiskt rödt.

Införseln af lin sistlidet år uppgick till 13,303 $L\mathcal{L}$, hvarjemte i följd af strandning inkommo 9,916 $L\mathcal{L}$, och utfördes af denna vara 1,490 $L\mathcal{L}$.

3:o *Mekaniska Bomulls-spinnerierne.* Vid dessa verk, 16 till antalet, tillverkades år 1855 10,598,093 \mathcal{L} bomullsgarn, största delen af numror under 26, hvilken tillverkning, i värde upptagen till 5,421,562 R:dr, öfverskjuter den för nästföregående året uppgifna med 2,393,823 \mathcal{L} och 1,232,898 R:dr i värde. Följande spinnerier hade sistlidet år åstadkommit de betydligaste kvantiteterna, nemligen Rosenlunds och Gamle Stadens spinneri i Götheborg 2,217,928 \mathcal{L} , Strömsbro vid Gefle 1,436,600 \mathcal{L} , Nääs i Elfsborgs län 1,220,554 \mathcal{L} , Anderstorps i Hallands län 1,080,373 \mathcal{L} , Strömma vid Carlshamn 887,071 \mathcal{L} , Rydahls i Elfsborgs län 839,230 \mathcal{L} och Norrköpings 732,190 \mathcal{L}

I sammanhang härmed bör meddelas, att Almedahls mekaniska linspinneri sistlidet år hade en tillverkning af 158,786 \mathcal{L} lingarn och lintråd, värderad till 177,707 R:dr.

Egarne till Strömsbro bomullsspinneri och väfveri, Almedahls linspinneri och väfveri samt Nääs' och Norrköpings bomullsspinnerier, hvilka för ändamålsenligt drif-

vande af omförmälde fabriksinrättningar under sistlidet år innehaft förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, hafva hos Collegium vederbörligen styrkt, att de under nämnde år iakttagit de för lånens bibehållande i förberörde afseende stadgade vilkor.

År 1855 infördes från utrikes ort 14,733,529 Z bomull, som med 279,838 Z understiger importen af denna vara nästföregående året.

4:o *Segel- och Tältduks-fabrikerne*, 7 till antalet med 1,176 arbetare, lemnade sistlidet år en tillverkning af 721,191 alnar segelduk och tältduk, deraf 216,371 alnar segel- och tältduk af bomullsgarn, 65,993 alnar buldan och pressenningsduk samt 16,116 alnar kojduk och säckduk, eller tillhopa 803,310 alnar, värderade till 377,741 R:dr, hvilken fabrikation, i förhållande till den som år 1854 ägde rum, visar en tillökning af 85,455 alnar och 24,066 R:dr i värde.

Betydligaste tillverkningen hade äfven sistlidet år Jonsereds fabrik nära Göteborg, tillhörig Grosshandelsbolaget W. Gibson & Söner, uppgående till 474,240 alnar segel- och tältduksväfnader m. m.

Värdet å de sistlidet år från utrikes orter, förnämligast England, Finland, Danmark och Preussen införde segelduks- och tältduksväfnader är uppgifvet till 29,834 R:dr, som med 10,563 R:dr öfverskjuter värdet af införseln år 1854. Af segelduk utfördes sistlidet år för ett värde af 4,579 R:dr eller 3,260 R:dr mindre än året förut.

Införseln af hampa sistlidet år utgjorde 12,323 SkZ , som med 3,895 SkZ öfverskjuter införseln af denna vara nästföregående året.

5:o *Sidenfabrikerne*. Vid dessa inrättningar, 12 till antalet och alla i Stockholm, med 529 stolar, sysselsattes år 1855 779 arbetare. Tillverkningen utgjorde 228,267 alnar olika slags siden- och halfsidenväfnader samt 277,748 stycken dukar m. m., till ett sammanräknadt värde af 1,082,468 R:dr. Jemförd med den för år 1854 uppgifna hade tillverkningen sistlidet år ökats med 16,782 alnar och 49,188 stycken och i värde med 170,698 R:dr.

Fabriksidkarne L. Meyerson, L. J. Hjerta, Casparson & Schmidt, K. A. Alm-gren och Samson & Elliot hade sistlidet år de betydligaste tillverkningarne, uppgående hos den förstnämnde till ett värde af 223,346 R:dr och hos sistnämnde bolag till 150,190 R:dr.

Införseln sistlidet år af färgadt och ofärgadt silke uppgick till 755,309 R:dr eller 150,168 R:dr mera än år 1854 och af hel- och halfsidenväfnader till 554,209 R:dr, deraf för felb och peluche 79,830 R:dr och för sammet 52,116 R:dr. Importvärdet i helt öfverstiger det för 1854 å ifrågavarande slags väfnader uppgifna med 234,008 R:dr. Värdet af utförda sidenvaror sistlidet år uppgick till endast 892 R:dr.

6:o *Bandfabrikerne*, till antalet 11, deraf 10 i Stockholm och 1 i Malmö, hade sistlidet år en tillverkning af siden-, bomulls- och ylleband, som i värde uppgifvits till 49,540 R:dr, hvilket med 1,007 R:dr öfverskjuter nästföregående årets. Fabriksidkarne K. A. Almgren och C. W. Fagerlin hade största tillverkningen.

Införseln af band utaf siden, halfsiden, sammet och andra slag uppgick sistlidet år till ett värde af 305,218 R:dr, utgörande 44,170 R:dr mera än införselvärdet år 1854. Utförsel af band verkställdes sistlidet år för ett värde af 3,147 R:dr.

7:o *Strumpfabrikerne* voro sistlidet år 18 st., med 609 arbetare. Tillverkningen utgjordes af 189,194 par bomulls- och yllestrumpor, calesonger m. m., 120,406 stycken bomulls- och ylletröjor, mössor och halsdukar m. m., äfvensom 603 alnar ylle- och bomullstricot samt kjettvirkningstyg, alltsammans i värde upptaget till 247,352 R:dr, som med 73,254 R:dr öfverskjuter tillverkningsvärdet för nästföregående året. Största tillverkningen åtdkoms sistlidet år af Fabriksidkarne G. Wiechel i Norrköping och John Söderberg i Stockholm, uppgående hos den förstnämnde till ett värde af 76,793 R:dr och hos den sednare till 60,848 R:dr.

Införseln af strumpor uppgick sistlidet år till ett värde af 358,496 R:dr, hvilket öfverstiger införselvärdet för år 1854 med 168,014 R:dr.

8:o *Kattunstryckerierne*. Vid 21 sådane inrättningar uppgick sistlidet år sammanlagda tillverkningen till 188,010 alnar kattuner och möbeltyg samt 210,014 alnar diverse tryckta tyger, tillsammans 398,024 alnar, äfvensom 622,763 stycken dukar och shawlar, hvilken tillverkning, värderad till 173,478 R:dr, öfverskjuter den år 1854 uppgifna med 12,497 alnar, men hvad stycken dukar och shawlar angår, understiger tillverkningen deraf med 32,556 stycken. Sammanräknade värdet å kattunstryckeriernes tillverkning sistlidet år uppgår till 31,855 R:dr mindre än det, hvar till densamma för år 1854 uppskattades.

Den betydligaste tygtryckningen verkställdes äfven sistlidet år vid J. Pinæus' Enkas fabrik, Eriksberg vid Götheborg, der tillverkningsvärdet utgjorde 53,409 R:dr.

9:o *Färgerierne*. Enligt de till Collegium inkomne uppgifter utgjorde sistlidet år färgerilönen vid 449 inrättningar af detta slag ett sammanräknadt belopp af 876,681 R:dr eller 72,474 R:dr mera än hvad för verkställd färgning år 1854 beräknades; och hade den betydligaste verksamheten i denna näringsgren ägt rum vid Almedahls fabrik vid Götheborg och vid Eric Anderssons å Bastarås inom Marks härad af Elfsborgs län inrättade färgeri, uppgående arbetslönen för färgning och blekning å förstnämnde ställe till 88,278 R:dr och å det sednare till 47,666 R:dr.

10 *Sockerraffinerings-verken*, som sistlidet år voro 17, deraf 2:ne å landet, lemnade samma år en tillverkning af 23,645,182 Z socker af flera slag och 6,187,131 Z sirup, hvilken tillverkning, upptagen till ett sammanräknadt värde af 7,369,340 R:dr, öfverskjuter den för 1854 med 4,824,521 Z socker och 501,640 Z sirup samt i värde med 1,580,488 R:dr.

De betydligaste kvantiteterna socker och sirup bereddtes sistlidet år vid Bolaget D. Carnegie & Comp:s samt Grosshandlaren D. O. Franckes sockerbruk nära Götheborg och vid det i Landskrona anlagda, ett bolag tillhöriga sockerbruk, uppgående fabrikationen vid det förstnämnda till 8,211,023 Z , vid Franckes till 6,453,355 Z och vid det i Landskrona till 4,975,528 Z . Bland öfrige ägare af sockerbruk, deraf för 11 i Stockholm befintlige sammanräknade tillverkningen besteg sig till 8,327,439 Z socker och sirup, hade följande de största tillverkningarna, nemligen Jac. v. Leesen i Norrköping 1,538,168 Z , Åhrberg & Fagerberg i Stockholm 1,305,126 Z och W. Freundt härstädes 1,074,599 Z .

År 1855 införtullades 35,089,504 Z rätt socker, som med 5,615,285 Z öfverstiger införseln nästföregående året. Utländskt topp-, kandi- och kaksocker, deraf år 1854 infördes 1,383,990 Z , införtullades sistlidet år 2,044,256 Z , hufvudsakligast från Norrige.

Utförseln sistlidet år af inom Riket beredt toppsocker och sirup utgjorde 441,595 Z , som med 300,461 Z understiger utförseln året näst förut.

11:o *Tobaks- och Snusfabrikernes* antal sistlidet år uppgick till 90 st. med 1,839 arbetare. Dervid bereddtes 2,205,329 Z diverse slags rök- och tuggtobak,

deribland 473,837 Z cigarrer, samt 3,555,222 Z snus, alltsammans uppskattadt till ett värde af 2,484,291 R:dr, hvilken tillverkning öfverskjuter det nästföregångna årets med 451,353 Z och i värde med 289,292 R:dr.

Vid J. F. Ljunglöfs Tobaksfabrik i Stockholm åstadkoms den största tillverkningen, eller 722,377 Z ; och bland öfrige tobaksfabrikanter hade W. Hellgren & Comp. och A. G. Strömberg & Son, äfven i Stockholm, de betydligaste tillverkningskvantiteterna, uppgående vid förstnämnde bolags fabrik till 470,003 Z och vid det sednares till 400,804 Z .

Införseln af tobaksblad och stjelk utgjorde sistlidet år 4,532,616 Z , eller 573,626 Z mera, än hvad af dessa råämnen år 1854 infördes, och af karfvad och spunnen tobak, cigarrer och snus 55,205 Z , eller 4,124 Z mindre än nästföregående årets.

Utförseln sistlidet år af inom landet åstadkomne tobaksfabrikater, bestående till större delen af snus, utfördt till Norrige, uppgick till 4,544 Z eller något mera än året förut.

12:o *Läderfabrikerne.* Vid dessa verk, som sistlidet år utgjorde ett antal af 550, deraf 346 på landet, uppgick tillverkningen till 2,390,477 Z sul- och smorläder samt 316,451 st. beredda skinn, af ett sammanräknadt värde af 2,114,061 R:dr, som med 241,503 R:dr öfverskjuter värdet å läderfabrikernes tillverkningar år 1854.

Af Fabriksidkarne M. Larsson och O. Wallgren i Örebro, E. Colliander vid Södra Underås nära Götheborg och L. Tydén i Stockholm bereddtes sistlidet år de största kvantiteterna läder och skinn, uppgående hos den förstnämnde till 228,565 Z läder och 10,500 st. skinn och hos den sistnämnde till 81,480 Z läder. Sammanlagda tillverkningen vid 6 läderfabriker i Örebro utgjorde 417,783 Z läder och 25,200 st. skinn, och vid 11 fabriker i Stockholm 263,188 Z läder och 4,736 st. skinn.

Fabriksidkaren Colliander, som undfått och sistlidet år innehaft förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden för ändamålsenligt drifvande af ofvan omförmälde läderfabrik

fabrik, har hos Collegium styrkt, att han under samma år behörigen fullgjort det för lånets fortsatta innehafvande i förenämnde hänseende stadgade villkor.

Sistlidet är införtullades 5,388,362 \mathcal{L} oberedda hudar och skinn, som utgör 1,011,705 \mathcal{L} mera än hvad deraf inkom året näst förut. Af beredt läder och skinn införtullades sistlidet år 49,575 \mathcal{L} eller 14,487 \mathcal{L} mera än året förut. Ingen utförsel af inrikes beredt läder ägde rum sistlidet år.

13:o *Fabrikerne för åstadkommande af glas*, 17 till antalet och alla å landet, hade sistlidet år en tillverkning af 9,094 kistor taffel och annat fensterglas, värderade till 325,295 R:dr samt diverse slags glaskärl, uppskattade till 444,615 R:dr, eller ett sammanräknadt värde af 769,911 R:dr, som med 14,521 R:dr öfverskjuter värdet å glasbrukens tillverkningar år 1854.

De glasbruk, som sistlidet år ägde betydligaste tillverkningen, voro: Eda glasbruk i Wermland, Kosta i Kronobergs län, Reymyre i Östergöthlands län, Bromö i Skaraborgs län och Wentzelholms i Calmar län, bland hvilka Eda tillverkning är uppgifven till ett värde af 106,664 R:dr och Wentzelholms till 57,805 R:dr.

Efter hvad hos Collegium blifvit vederbörligen styrkt hafva egarne till Limma-reds glasbruk i Elfsborgs och Gyllenforss glasbruk i Jönköpings län, hvilka för utvidgning och förbättring af berörde inrättningar fått sig tillagde och under sistlidet år innehaft förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden, samma år ändamålsenligt drifvit tillverkningen derstädes och sålunda uppfyllt de i nämnde afseende för lånens bibehållande stadgade villkor.

Glasvaror af åtskillige slag införtullades sistlidet år för ett värde af 230,550 R:dr eller för 13,604 R:dr mera än år 1854. Värdet å utförseln af dylika varor uppgick till 1,291 R:dr.

14:o *Fabrikerne för åstadkommande af papper*. Tillverkningen sistlidet år vid 90 pappersbruk, deraf 88 på landet, utgjordes af 334,382 ris, 30,425 $L\mathcal{L}$, 24,147 rullar och 1,076 bundtar papper af flerehanda slag, samt 6,796,047 stycken, hvaraf största delen vid Rikets Ständers pappersbruk förfärdigade, blanquetter till Sedlar, Charta Sigillata m. m., alltsammans i värde upptaget till 1,198,947 R:dr. Berörde tillverkning hade sålunda, i afseende på den del deraf, som beräknas i ris, $L\mathcal{L}$ och

bundtar, öferskjutit den för år 1854 uppgifna med 57,144 ris, 7,119 L~~℔~~ och 394 bundtar, men hvad angår den del som upptagits i stycketal och rullar, minskats med 201,897 stycken och 112,702 rullar. Värdet å pappersbrukens samtliga tillverkningar år 1855 öfverstiger det nästföregående årets med 141,554 R:dr.

Följande pappersbruk hade sistlidet år den största fabrikationen, nemligen Korndahls i Mölndahl nära Göteborg 64,023 ris, 4,647 L~~℔~~ och 1,496 rullar, Nyqvarns i Stockholms län 39,764 ris, 10,577 rullar och 3,022 ~~℔~~, Klippans i Christianstads län, 38,992 ris samt 5,016 rullar och Holmens bruk i Norrköping 26,804 ris.

Interessenterne i Korndahls pappersbruk hafva hos Collegium styrkt, att de i afseende på nämnde verks fortsatta ändamålsenliga drifvande, behörigen fullgjort det för innehavfande af erhållet förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden föreskrifna vilkor.

År 1855 införtullades papper af diverse slag för ett värde af 54,899 R:dr eller 4,712 R:dr mindre än året förut. Utförseln af papper utaf inhemsk tillverkning är uppgifven till ett värde af 84,317 R:dr, som med 39,167 R:dr öferskjuter utförselsvärdet för nästföregående året. Någon lump till pappersberedning infördes icke sistlidet år, men utfördes deraf 9,777 L~~℔~~.

15:o *Oljeslagerierne*. Sistlidet år verkställdes prässning och raffnering af olja vid 52 fabriker, deraf 47 på landet. Tillverkningen uppgick sammanlagdt till 527,644 kannor lin- och rofolja, hvarjemte efter prässningen erhöles 16,564 Sk~~℔~~ oljekakor; alltsammans värderadt till 1,047,305 R:dr, som utgör 118,086 R:dr mera än värdet å oljeslageriernes tillverkningar år 1854.

De betydligaste quantiteterne olja bereddtes sistlidet år vid Grosshandlaren G. Sommelii oljeslageri och raffineringsverk i Stockholm och M. E. Delbancos vid Göteborg, nemligen 166,500 kannor vid det förstnämnda och 444,000 kannor vid det sednare.

År 1855 infördes 3,862,777 ~~℔~~ olja, hvilken quantitet med 1,658,967 ~~℔~~ öferskjuter oljeinförseln året förut. Utförseln af olja, upptagen för 1854 till 22,400 ~~℔~~, utgjorde sistlidet år 244,431 ~~℔~~. Af oljekakor utfördes för ett värde af 59,362 R:dr, eller 127,616 R:dr mindre än nästföregående året.

Frö, alla slag, importerades sistlidet år för ett värde af 408,237 R:dr eller för 156,887 R:dr mera än året förut. Utförseln af frö uppgick till ett värde af 40,068 R:dr.

16:o *Fabrikerne för tillverkning af porcellaine.* Vid de 2:ne här i Riket varande inrättningar af ifrågavarande slag, nemligen Rörstrand i Stockholm och Gustafsberg å Wermdön, uppgick värdet å tillverkningen sistlidet år, på förstnämnde ställe till 212,874 R:dr och å det sednare till 201,622 R:dr, eller tillsammans 414,496 R:dr, hvilket belopp med 38,586 R:dr öfverstiger värdet å porcellaines-fabrikationen år 1854.

År 1855 införtullades 153,177 Z utländskt porcellaine, i värde uppskattadt till 140,169 R:dr eller 21,650 R:dr mera än värdet å importen af denna artikel året näst förut. Utförseln af porcellaine utaf inhemsk tillverkning, som år 1854 belöpte sig till 300 Z , utgjorde sistlidet år 398 Z .

17:o *Såpsjuderierne*, 9 st. till antalet, hade sistlidet år en tillverkning af 25,185 fjerdingar såpa, värderad till 214,417 R:dr eller 3,635 fjerdingar mindre än tillverkningen år 1854.

Vid Grosshandlaren L. Monténs såpfabrik i Stockholm åstadkoms sistlidet år den betydligaste tillverkningen, eller 12,000 fjerdingar, i värde uppgifne till 108,000 R:dr.

Sistlidet år infördes från utrikes ort 1,903 $L\text{Z}$ såpa och utfördes af denna vara 270 $L\text{Z}$.

18:o *Stearinljus-fabrikerne.* Vid de i Stockholm anlagde 3:ne fabriker af detta slag tillverkades sistlidet år 298,000 Z stearinljus, i värde upptagne till 178,500 R:dr, som med 4,500 R:dr öfverskjuter tillverkningsvärdet år 1854.

Största delen af denna tillverkning åstadkoms vid J. Johanssons och J. Michaelsons fabriker, uppgående vid den förstnämnde till en quantitet af 168,000 Z och vid den sednare till 120,000 Z .

Införseln af stearin- och margarinljus utgjorde sistlidet år 80,979 Z , värderade till 53,986 R:dr, eller 67,969 Z mera än år 1854. Utförseln af inom Riket tillverkade stearinljus uppgick sistlidet år till 22,037 Z , eller 2,737 Z mera än nästföregående året.

19:o *Mekaniska verkstäderna.* Dessa inrättningar, 28 till antalet, deraf 4 å landet, lemnade sistlidet år en tillverkning, i värde uppgående till 984,872 R:dr eller 165,562 R:dr mera än år 1854; hvarförutan, enligt hvad Collegium särskildt

inhemtat, tillverkningen vid Motala verkstad, hvilken ej, såsom fabriker i allmänhet, är ställd under Collegii inseende, sistlidet år belöpte sig till 562,840 R:dr.

Bland öfrige verkstäder af ifrågavarande beskaffenhet, som sistlidet år hade de betydligaste tillverkningarne, voro A. Keillers i Götheborg, med ett tillverkningsvärde af 270,000 R:dr och J. & C. G. Bolinder i Stockholm med 190,550 R:dr.

Interessenterne i Motala verkstad, Fabriksidkarne i Stockholm J. & C. G. Bolinder och J. W. Bergström, interessenterne i Trollhätte mekaniska verkstad och Fabriksbolaget Lindahl & Runer i Gefle, hvilka hvar för sig under sistlidet år innehaft förlagslån af Manufactur-Discont-Fonden för ändamålsenligt drifvande af deras mekaniske verkstäder, hafva behörigen styrkt, att nämnde verkstäder samma år varit i full gång.

Machiner och redskap infördes sistlidet år för ett värde af 893,213 R:dr eller 461,050 R:dr mera än värdet å införseln af dylika artiklar år 1854. Utförseln af machiner och redskap för år 1854, värderad till 1,610 R:dr, uppgick sistlidet år till 4,947 R:dr.

20:o *Porterfabrikationen* bedrefs sistlidet år vid 2:ne invid Götheborg belägna bryggerier, hvilkas tillverkningar sammanlagde uppgingo till ett värde af 290,900 R:dr, som med 2,785 R:dr understiger värdet å porterfabrikationen året näst förut. Af denna tillverkning åstadkoms största delen eller 1,652 oxhöfden samt 969,800 st. hel- och halfbouteiller porter, i värde upptaget till 238,101 R:dr, vid det Bolaget D. Carnegie & Comp. tillhöriga porterbryggeri.

Sistlidet år införtullades 40,863 kannor porter och andra ölsorter, hvilken qvantitet med 8,606 kannor öfverskjuter importen år 1854. Utförseln af sådane drycker sistlidet år utgjorde 2,345 kannor eller 780 kannor mera än året förut.

Vid alla öfrige inhemska Fabriks- och Manufactur-inrättningar af flerehanda slag, hvilka icke här blifvit specifikt upptagna, hafva tillverkningarne sistlidet år uppgått till ett sammanräknadt värde af 2,228,857 R:dr; utgörande antalet af dessa inrättningar 908 st., dervid 4,472 arbetare varit begagnade. Och får Collegium derjemte i underdånighet anmäla, att med idkande hufvudsakligen af jern- och metallmanufactur i Eskilstuna fristad 179 mästare och qvinnor, som drifva verkstad

samt 848 mantalsskrifne arbetare eller tillsammans 997 personer varit sistlidet år derstädes sysselsatte.

Utom de här ofvan såsom innehafvare af förlagslån från Manufactur-Discont-Fonden uppgifne Fabriksidkare har f. d. Apothekaren B. M. Freese under sistlidet år innehaft så beskaffadt lån för drifvande af en i Arbrå socken af Södra Helsingland inrättad linberednings-anstalt, hvilken, enligt hvad Freese hos Collegium med vederbörligt bevis styrkt, samma år fortfarande varit i verksamhet.

Af de här ofvan meddelade uppgifter och det sammandrag som innefattas i underdånigst bifogade tabell Litt. A. täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder inhemta: att antalet af Fabriker och Manufactur-verkstäder i Riket år 1855 uppgått till 2,438 och sålunda ökats, i jemförelse med förhållandet år 1854, med 25 och sedan år 1845 med 47; att antalet af de vid Fabrikerne och Manufactur-verkstäderna anställda arbetare, uppgående år 1855 till 27,405, öfverstigit antalet deraf år 1854 med 2,073 och det för 1845 med 40,279; att de vid väfverierne använde stolar, som år 1855 utgjorde 3,905 st. öfverskjutit det för 1854 uppgifne antal med 700 st. och det för 1845 med 1,446 st.; att oberäknadt det för tillverkningen vid Motala mekaniska verkstad upptagne värde, 562,840 R:dr, Fabriks- och Manufactur-tillverkningarnes sammanräknade värde år 1855 uppgått till . . R:dr 35,531,274: att då värdet af de år 1854 åstadkomne tillverkningar utgjorde » 29,032,594: tillverkningsvärdet år 1855 med R:dr 6,498,680: öfverstigit det belopp, hvartill fabrikerne tillverkningar för år 1854 uppskattades; att om jemförelse anställes mellan tillverkningsvärdet år 1855 och det för 1845 uppgifne det visar sig, att det förstnämnda årets tillverkningsvärde öfverskjuter det sednares med icke mindre än 18,455,596 R:dr, och att således inhemska Fabrikerne och Manufacturernes verksamhet under ifrågavarande tio år, såvidt densamma af de uppgifna tillverkningsvärdena kan bedömas, mer än fördubblats.

De fabriksnäringar som under nyssnämnde tidrymd i synnerhet visat en stigande utveckling äro: Bomulls-spinnerierne och väfverierne, Strumpfabrikerne, Tobaksfabrikerne, Läderfabrikerne, Sockerbruken, Glasbruken, Oljeslagerierne, Såpsjuderierne, Stearinljusfabrikerne, Mekaniska verkstäderna och Porterbryggerierne.

Å de af Collegium under sistlidet år utfärdade Patenter får Collegium underdånigst bifoga Förteckning Litt. B.

De under Litt. D. och E. bilagde Sammandrag öfver den bevillning till Eders Kongl. Maj:t och Kronan, som Fabriks- och Manufacturidkarne i Riket i och för deras rörelse år 1855 påförts, utvisa, att samma bevillning uppgått till ett sammanräknadt belopp af 36,675 R:dr 12 sk. 5 r:st., eller 10,043 R:dr 44 sk. 1 r:st. mindre än den af omförmälde idkare år 1854 erlagde bevillning, hvilken minskning varit föranledd af den utaf Rikets Ständer vid sistförflutna Riksdag beslutade nedläggning till hälften i allmänna bevillningen å näring och rörelse.

Beträffande *husslöjderne* och deribland först väfverinäringen, har Collegium af de från Tullkamrarne i Borås och Ulricehamn inkomne uppgifter å mängden af de inom Elfsborgs län tillverkade, år 1855 afstämplade och till andra orter förpassade husväfnader inhemtat, att berörde tillverkning utgjort:

af bomullstyger	13,571,259 alnar
» linneväfnader	388,994 »
» ylle- do	588,637 »
	<hr/>
	eller tillsammans 14,548,887 alnar
samt af bomullsdukar	1,568,556 st.

och att, om dessa väfnadsquantiteter jemföras med dem af enahanda slag som inom samma ort åstadkommas år 1854, tillverkningen af bomullstyger sistlidet år öfverstigit det nästföregångnas med icke mindre än 3,374,627 alnar, af linneväfnader med 6,660 alnar och af ylleväfnader med 120,133 alnar, men att tillverkningen af bomullsdukar minskats med 104,904 stycken.

Till upplysning rörande husväfnadsslöjden inom Rikets öfrige län får Collegium, såsom hittills ägt rum, här upptaga de väfnadsquantiteter, som enligt vederbörande Kronofogdars meddeltda uppgifter, kunna antagas hafva blifvit, utöfver orternes egne behof, till andra orter afyttrade, såväl särskildt i de län, der väfnadsslöjden i vissa trakter utgör en hufvudsakligare binäring, såsom Gefleborgs, Wester-Norrlands och Hallands län, som i sammanräknadt belopp för öfrige län der denna näring är af mindre betydhet.

Dessa väfnadsquantiteter uppgifvas hafva utgjort i

Gefleborgs län, gröfre linneväfnad	2,077,000 alnar
Wester-Norrlands d:o, gröfre och finare lärft	450,000 »
Hallands d:o, ylle- och linneväfnader	254,000 »
samt i Södermanlands, Östergöthlands, Jönköpings, Kronobergs, Gottlands, Christianstads, Skaraborgs, Stora Kopparbergs och Jemtlands län, väfnader af flerebanda slag, sammanräknade . .	384,600 »

Och visar sig, vid jemförelse mellan dessa tillverknings-quantiteter och dem som för 1854 blifvit från ofvannämnde län uppgifna, att husväfnads-tillverkningen sistlidet år minskats i Gefleborgs län med 165,000 alnar, och i Hallands län med 4,000 alnar, men deremot ökat sig i Wester-Norrlands län med 6,000 alnar och inom öfrige ofvan uppräknade län sammanlagdt med 19,600 alnar.

För den i Wester-Norrlands län år 1854 åstadkomne tillverkning af finare lärftväfnader hafva sistlidet år blifvit af dertill anvisade statsmedel utbetalde premier till ett belopp af 2,016 R:dr 18 sk. 3 r:st. Banko, hvilket med 1,486 R:dr 28 sk. 9 r:st. understiger hvad nästföregångna året för berörde ändamål utgick.

Bland öfrige husslöjder hafva äfven för sistlidet år sådane blifvit uppgifne, som i Collegii föregående berättelser upptagits, nemligen diverse smidesarbeten, såsom liar, yxor, hackor, spadar, nubb m. m., åker- och körredskap, möbler, laggekärl, kardor, väggur och klockor, samt band, strumpor, tröjor, tråd, garn, mattor, täcken, korgarbeten, halmflåtor m. m. Dessa tillverkningar utgöra fortfarande föremål för allmogens sysselsättning å de orter, der de under en längre tid idkats, utan att hafva i någon anmärkningsvärd mån till- eller aftagit.

I afseende på *handtverkerierne*, hvilkas idkare icke äro ålagde att uppgifva mängden eller värdet af sine tillverkningar, är Collegium icke i tillfälle att meddela andra upplysningar, än dem som kunna hemtas af de från vederbörande embetsmyndigheter, i enlighet med fastställda formulärer, upprättade och insände förteckningar på antalet år 1855 af handtverkare i städerna och köpingarne samt handtverkare och gerningsmän på landet, jemte deras gesäller, lärlingar och öfrige arbetare, äfvensom å den bevillning till Eders Kongl. Majt och Kronan som berörde år blifvit omförmälde idkare i och för deras rörelse påförd.

Dessa förteckningar, af hvilka sammandrag under Litt. C., D. och E. underdånigst bifogas, utvisa, att år 1855 antalet af handverksmästare i städerna och köpingarne samt qvinnor, som derstädes drifva handverks-verkstäder utgjort 7,540, af deras gesäller 7,087, af lärlingar 7,497, och af andre vid handverken skattskrifne arbetare 1,788 eller sammanräknade 23,882; att män och qvinnor, som på landet drifva handverks-verkstäder, uppgått till ett antal af 4,804, af deras gesäller till 342, lärlingar till 642 och af andre arbetare till 308 eller tillhopa 3,093; att antalet af de utaf socknarne särskildt antagne handverkare å landet eller s. k. gerningsmän är uppgifvet till 11,115 och af deras biträden eller arbetare till 5,238 eller sammanlagdt 16,353; samt att den i och för handverksrörelsen påförde bevillning år 1855 utgjort för handverkare i städerna och köpingarne 55,044 R:dr 38 sk., för dem som å landet drifva handverks-verkstäder 2,362 R:dr 34 sk., och för gerningsmännen 9,124 R:dr 10 sk. Sammanställas dessa uppgifter med de för 1854 meddelade, så befinnes, att år 1855 antalet i städerna af handverksgesäller ökats med 55, men minskats af mestare och handverksidkande qvinnor i städerna med 67, af lärlingar med 264 och af andre arbetare med 44; att antalet af handverkslärlingar å landet ökats med 5, men minskats af män och qvinnor, som å landet drifva handverks-verkstäder med 105, af deras gesäller med 66 och af andre arbetare med 6; att antalet af s. k. gerningsmän ökats med 593, men af deras arbetare minskats med 134; samt att bevillningen år 1855 understigit den föregående året påförda med 28,449 R:dr 42 sk. för handverkare i städerna och köpingarne, med 1,287 R:dr 14 sk. för dem, som å landet drifva handverks-verkstäder och med 4,844 R:dr 18 sk. för gerningsmän, hvilken minskning dock, på sätt i afseende på bevillningsbeloppet för fabriks- och manufactur-idkarne här ofvan blifvit anmärkt, hufvudsakligen varit en följd af den utaf Rikets Ständer vid sistförflutna Riksdag medgifna nedsättning i bevillnings-procenten för rörelse och näring.

Slutligen får Collegium i underdånighet öfverlemna Sammandrag under Litt. F. och G. öfver de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen samt Magistraterna i städerna inkomne uppgifter å antalet år 1855 af de personer å landet och i städerna, som med behörigt tillstånd, enligt 12 och 26 §§ af Eders Kongl. Maj:ts

Fabriks-

Fabriks- och Handverks-Ordning, såsom försörjningsmedel med egna händer till af-salu åstadkommit handverks-arbeten eller andre tillverkningar, af hvilka Sammandrag inhemtas, att antalet af ofvannämnde personer i Rikets samtliga städer uppgifvits till 2,577 af män- och 859 af kvinnokönet eller tillsammans 3,436 och å landet till 624 personer.

Den sistlidet är verkställda utförelse af i Tull-Taxan ej specificerade slöjdevaror uppgick till ett värde af 83,245 R:dr, som med 58,027 R:dr öfverskjuter exporten af dylika varor år 1854.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernädigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter

F. ÅKERMAN.

J. N. BORELIUS.

Stockholm den 21 November 1856.

C. F. af Ström.

Litt. A.

J e m f ö r e l s e - S a m m a n d r a g

för åren 1845, 1854 och 1855.

**General-Sammandrag öfver de vid Fabrikerne och Manufakturerna befintliga
Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för nedanskifne år.**

	År 1845.				År 1854.				År 1855.			
	Fabriker.	Stolar.	Egare och Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Stolar.	Egare och Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Stolar.	Egare och Arbetare.	Tillverkningsvärde.
Bomulls- och Linne-Fabriker	34	953	1,150	471,969	27	1,454	1,382	1,236,430	30	1,519	1,665	1,631,223
Klädes-Fabriker	128	705	3,870	4,931,419	109	782	3,469	4,986,454	106	880	3,684	6,375,332
Siden- d:o	18	383	565	606,267	13	518	730	911,770	12	529	779	1,082,468
Band- d:o	11	69	101	48,877	10	60	96	48,533	11	65	101	49,540
Mekaniska Bomulls-Spinnerier	9	—	1,100	1,340,698	14	—	2,587	4,188,664	16	481	3,097	5,421,562
Segelduks-Fabriker	9	194	604	225,266	10	130	1,241	353,675	7	120	1,176	377,741
Strump- d:o	25	139	202	39,486	15	242	467	174,098	18	282	609	247,352
Strumpbruk	22	—	512	3,714,266	17	—	757	5,788,852	17	—	907	7,369,340
Tobaks-Fabriker	89	—	991	1,149,826	87	—	1,629	2,194,999	90	—	1,839	2,484,291
Pappersbruk	87	—	993	731,353	87	—	1,479	1,057,393	90	—	1,350	1,198,947
Läder-Fabriker	336	—	883	714,492	535	—	1,800	1,872,558	550	—	1,879	2,114,061
Färgerier	332	—	1,018	466,307	444	—	1,773	804,207	449	—	1,741	876,681
Kattuns-Tryckerier	20	—	124	90,900	22	—	218	205,333	21	—	177	173,478
Glasbruk	14	—	582	357,959	17	—	1,066	755,390	17	—	1,138	769,911
Porcellainsbruk	2	—	494	283,773	2	—	821	375,910	2	—	728	414,496
Stenkärls- och Kakelugns-Fabriker	33	—	202	59,319	57	—	401	148,901	58	—	440	163,567
Oljeslagerier	49	—	111	274,083	60	—	202	929,219	52	—	220	1,047,305
Porterbryggerier	1	—	68	91,846	2	—	152	293,885	2	—	197	290,900
Vaxljus-Fabriker	3	—	6	22,825	1	—	2	100	1	—	2	221
Stearinljus- d:o	3	—	12	34,200	3	—	62	174,000	3	—	58	178,500
Såpsjuderier	17	—	37	97,515	10	—	30	182,299	9	—	31	214,417
Repslagerier	28	—	138	91,943	25	—	192	192,469	22	—	195	210,461
Ur-Fabriker	171	—	300	42,644	132	—	194	41,982	133	—	288	45,681
Kort- d:o	7	—	47	45,630	8	—	97	41,497	7	—	82	35,573
Tapetmålerier och Tapet-Fabriker	—	—	—	—	11	—	106	51,177	9	—	119	65,639
Kemiska tillverkningar af Färger och Syror	—	—	—	—	16	—	56	64,703	16	—	56	144,892
Fullfärdiga Åkdonns-Fabriker	—	—	—	—	16	—	151	89,524	19	—	195	139,190
Kemiska Elddons d:o	—	—	—	—	6	—	401	105,616	7	—	509	125,296
Mekaniska Verkstäder	24	—	501	241,604	28	—	1,238	819,310	28	—	1,257	984,872
Diverse mindre Fabriker	919	16	2,215	902,021	629	19	2,233	943,646	636	29	2,586	1,298,337
Summa	2,391	2,459	16,826	17,075,678	2,413	3,205	25,032	29,032,594	2,438	3,905	27,105	35,531,274

Härförutan Motala Mekaniska verkstad ————— 229,450 ————— 572,449 ————— 562,840

Vid nedanskrifne Fabriker hafva under loppet af åren 1845, 1854 och 1855 följande quantiteter blifvit tillverkade:

	År 1845.	År 1854.	År 1855.
Bomulls- och Linne-Väfnads-Fabriker.			
Bomullslärf, Cambric, Shirting, Gallico, Gingang och andra Bomullstyger . . . alnar	1,030,939	5,959,444	7,364,007
Dukar stycken	78,447	47,808	69,972
Diverse Bomulls- och Linneväfnader . . alnar	264,704	795,445	1,047,924
do do do . . . stycken	134,743	86,030	44,433
Klädes-Fabriker.			
Fint Kläde alnar	293,046	40,256	35,549
Medelfint do do	288,159	381,678	498,122
Groft do do	137,736	447,456	576,665
Diverse väfnader do	174,559	334,029	426,441
do do stycken	4,983	6,290	5,737
Stofts-Fabriker.			
Flanell, hel- och halfylle alnar	9,894	13,883	13,489
Flaggduk do	35,620	46,499	45,573
Mattväfnad do	814		526
Diverse väfnader do	5,174		
Siden-Fabriker.			
Taft alnar	24,241	30,472	26,079
Satin do	23,189	24,776	23,339
Flor do	2,426	1,539	2,093
Dukar stycken	134,212	227,604	276,154
Diverse väfnader alnar	82,825	154,698	176,267
do do stycken	2,244	959	1,599

	År 1845.	År 1854.	År 1855.
Band-Fabriker.			
Sidenband stycken	27,903	22,306	23,670
d:o alnar	4,738	7,644	7,168
Bomullsband stycken	24,448	50,924	45,159
d:o alnar	600	4,200	4,000
Ylleband d:o	19,000	16,000	12,000
Snören stycken	280	169	—
Diverse Band alnar	—	23,250	3,000
d:o d:o stycken	—	—	203
Mekaniska Bomulls-Spinnerier.			
Bomullsgarn skålpund	2,520,433	8,204,270	10,598,093
Segelduks-Fabriker.			
Segel- och Tältduk alnar	398,560	624,274	721,191
Buldan och Pressenningsduk m. m. . . . d:o	6,024	91,104	81,320
Bomulls-Säckduk d:o	—	2,477	799
Strump-Fabriker.			
Strumpor, Ylle- par	12,076	33,890	29,350
Bomulls d:o	34,563	76,679	113,472
Kalsonger, Ylle- d:o	625	660	695
Bomulls- d:o	4,742	14,306	8,643
Tröjor, Ylle- stycken	753	7,189	4,246
Bomulls- d:o	348	9,949	28,904
Tricot, Ylle- och Bomulls- alnar	—	222	603
Diverse Väfnader par	878	16,302	37,034
d:o d:o stycken	4,069	56,590	87,256

	År 1845.	År 1854.	År 1855.
Socker-Bruk.			
Kanarie- och Raffinad-Socker skålpund	6,514,378	7,633,903	9,122,385
Melis-Socker d:o	2,389,519	4,152,843	5,523,317
Lump- och Puder-Socker m. m. . . . d:o	1,203,455	3,280,645	4,239,107
Kandi-Socker d:o	113,763	212,921	233,938
Kak-Socker d:o	1,419,239	3,540,350	4,526,435
Kandi-, Mellan- och Brun Sirap . . . d:o	4,231,256	5,685,491	6,187,131
Tobaks-Fabriker.			
Kardus-Tobak skålpund	694,241	820,196	860,735
Bref- och Lös-Tobak, samt Cigarrer . . d:o	78,136	403,388	481,037
Rull- och Press-Tobak, samt Pickanell . d:o	800,795	755,447	863,557
Snus d:o	2,259,752	3,330,167	3,555,222
Pappers-Bruk.			
Regal-, Imperial- och Median-Papper . . ris	684	439	740
Post-Papper d:o	4,086	3,216	7,894
Skrif- och Concept-Papper d:o	85,224	77,233	60,710
Tryck-Papper d:o	41,240	43,991	63,889
Kardus-Papper d:o	10,291	42,015	37,064
Makulatur- och Grå-Papper d:o	51,436	68,136	104,259
d:o d:o lispund		723	100
Socker-Papper ris	2,075	12,689	5,612
Diverse sorter Papper d:o	15,102	29,519	54,212
d:o d:o lispund	8,689	22,583	30,325
d:o d:o stycken	7,190,042	6,997,944	6,796,047
d:o d:o rullar	624	136,849	24,147
d:o d:o bundtar	30	682	1,076

	År 1845.	År 1854.	År 1855.
Kattuns-Tryckerier.			
Kattun- och Möbeltyg alnar	118,155	304,261	188,010
Shawlar och Dukar stycken	198,357	655,319	622,763
Diverse tryckta tyger alnar	24,918	81,266	210,014
Olje-Slagerier.			
Lin-Olja kannor	121,629	292,363	} 527,644
Rof-Olja do	65,517	292,908	
Oljekakor skeppund	4,501	19,448	16,561
Linfrömjöl tunnor		130	
Såp-Sjuderier.			
Såpa fjerdingar	15,473	21,550	25,185
Saffians-Fabriker.			
Saffiansskinn stycken	5,341	2,667	

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Kontor den 1 November 1856.

Efter förordnande
E. G. Leyonmarck.

Litt. B.

Förteckning

å de Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1855, nämligen:

för

- LAGERGREN, P., Provisor, och WESTERLING, J. R., den 13 Januari, under 6 år, å ett slags skrif- eller räknetaflor af glas.
- BEATLEY, H., Engelsk undersåte, den 13 Jan., under 5 år, å rökhufvar af viss beskaffenhet.
- BROBERG, J. P., Fabriksidkare, den 19 Jan., under 8 år, å ett sätt att medelst roterande valsar, försedde med upphöjda eller ock både upphöjda och graverade mönsterafbildningar, trycka och meddela färg åt tyger, m. m.
- ÖRMAN, J., Ekonomie Direktör, den 19 Jan., under 6 år, å en inrättning att drifva sparris medelst ånga;
- BAGGE, J. S., Professor m. m. och SUNDELL, F., Lärning å Jern-Kontorets Mekaniska Stat, den 25 Jan., under 10 år, å uppgifne sätt att såsom mekanisk rörelsekraft vexelvis använda vattnets stöt- och sugkraft vid dess rörelse i en rörledning, äfvensom att för enahanda ändamål använda de nämnda krafterna till gemensam verkan vid vexelvis skeende stöt och sugning i förändrade riktningar.
- ZIMARA, J. F., Fabriksidkare, den 14 Febr., under 5 år, å tillverkning af chocolad medelst maskiner, af viss beskaffenhet.
- LENNING, J., Fabriksidkare, den 14 Febr., under 5 år, å ett slags spol- eller bobinmaskiner.
- LENNING, J., Fabriksidkare, den 14 Febr., under 5 år, å ett slags mekaniska väfstolar.
- SANDSTRÖM A., Byggmästare, den 24 Febr., under 6 år, å tröskmaskiner af uppgifven konstruktion.
- WIECHEL, G., Fabriksidkare, den 5 Mars, under 5 år, å en s. k. "métier pour tricot à boucle".

- ENGSTRÖM, C. C., Sekund-Löjtnant, den 40 Mars, under 8 år, å angifne förbättringar i konstruktionen af kammarladdningskanoner.
- MARINO, J., den 10 Mars, under 8 år, å tillverkning af ett slags latrinkärl och nattstolar.
- ENGSTRÖM, C. C., Sekund-Löjtnant, den 12 Mars, under 40 år, å en fästningslavett för kammarladdningskanoner.
- DEVINCENZI, G., den 17 Mars, under 7 år, å ett sätt att, medelst användande af särskildt beskaffade machiner, åstadkomma plåtar med gravyr, figurer och stilar för boktryck, drifna arbeten och ornament.
- SPENCER, G., den 17 Mars, under 5 år, å en uppfinning af förbättringar å fjedrarne till fordon, lastvagnar och s. k. "björnar" för jern- och andra vägar.
- VERDUYN, O. & DROINET, den 17 Mars, under 5 år, å sätt att mäta fartygs fart samt vatten- och luftströmmars hastighet äfvensom att åstadkomma vädervexling i fartyg och jernvägsvagnar.
- ERCOLINI, G. P., den 23 Mars, under 5 år, å metoder att bereda s. k. vegetabiliskt silke.
- BERGMAN, J., Musikalisk Instrumentmakare, den 31 Mars, under 8 år, å en förbättring i konstruktionen af fortepianos.
- ERIKSSON, P., Tapetserare, den 31 Mars, under 7 år, å vissa förbättringar å fönstermarkiser.
- NATT OCH DAG, C. E., Enka, den 14 April, under 6 år, å ett sätt att, med begagnande af särskildt beskaffad nål, af kamelgarn, brillantgarn, silke eller andra tjenliga ämnen åstadkomma virkade arbeten.
- GRAFSTRÖM, C. J., Conditor, den 23 April, under 8 år, å tillverkning af chocolad med en kakaoförmalningsmachin.
- GRAFSTRÖM, C. J., Conditor, den 24 April, under 5 år, å en uppfinning att medelst machin bereda chocolad.
- FISCHER, J., Grosshandlande, den 30 April, under 5 år, å en förbättring af maskineri för skyttelns drifvande fram och åter genom varpen på mekaniska väfstolar.
- FINZEL, C. W., den 2 Maj, under 5 år, å ett sätt att, med begagnande af vissa apparater, raffinera socker.

- RICHTER, G. F., Handlande, den 2 Maj, under 4 år, å ett sätt att förstärka ljusskenet från gaslågan medelst densamma skärande midt itu med en platina tråd.
- BOY, G. F. A., Löjtnant, m. m., den 2 Maj, under 5 år, å beskrifne sätt att genom torkning och pressning konservera alla slags legymer, frugter och rotfrugter samt andra närande vegetabiliska ämnen.
- KOCH, J. G., Fabriksmästare, den 2 Maj, under 8 år, å en uppfinning af mekaniska jaquard-väfstolar.
- CELSING, L. G. v., Bruksidkare, m. m., den 5 Maj, under 5 år, å en uppfinning att förfärdiga gjutna jernrör på rå eller torkade sandkärnor.
- FÄHRÆUS, E., den 11 Maj, under 5 år, å en uppfinning att, med begagnande af apparater utaf uppgifven beskaffenhet, uti vacuum eller lufttomt rum upplösa och klara råsocker.
- JENSEN, C. A., Civil-Ingeniör, den 11 Maj, under 8 år, å en förbättring i konstruktionen af machinsågar.
- RAPPACIOLI, E. L., Sardinisk Ingeniör, den 24 Maj, under 5 år, å en uppfinning att tillverka större och mindre speglar, hvita eller kulörta, sträckbara samt tjenliga till dekoreringar och att anbringas på alla former af glatta, plana eller böjda ytor.
- WAHRENDORFF, M. VON, Friherre, Hofmarskalk, m. m., den 31 Maj, under 5 år, å s. k. Lancaster-kanoner.
- WAHRENDORFF, M., VON, Friherre, Hofmarskalk, m. m., den 1 Juni, under 10 år, å en uppfinning af refflade kammarladdnings-kanoner med dertill hörande s. k. spetskulor, omgjutne med bly eller annat användbart ämne.
- HOLMGREN, J., Civil-Ingeniör, den 9 Juni, under 6 år, å tillverkning af beskrifne rör af näfver för täckta diken.
- BROOMAN, R. A., den 13 Juni, under 5 år, å en uppfinning att, vid tillverkning af socker, medelst sugningsprocess verkställa det flytande ämnets afsöndring från det gryniga sockret.
- HÄGG, A. M., Handelsbokhållare, den 20 Juni, under 7 år, å förbättringar af apparat för smältning af socker i lufttomt rum.

- SINDING, M. W., Norsk undersåte, Bergmästare, den 20 Juni, under 5 år, å angifne uppfinningar att afdrifva och afrosta malmer och hytteprodukter samt att åstadkomma svafvelbundet väte till tekniska behof.
- GELERTSEN, C. W., Mekanikus, den 23 Juni, under 7 år, å en machin för skärning af bröd och ost.
- LAGERGREN, P., Provisor och WESTERLING, J. R., den 27 Juni, under 6 år, å ett slags skofvelhjul.
- ANDERSSON, S., Landtbrukare, den 14 Juli, under 10 år, å skjutgevär, af uppgifven beskaffenhet.
- WIDSTRAND, C. A., Målaremästare, den 14 Juli, under 4 år, å särskildt beskaffade dörrar eller fönsterluckor.
- RHEN, H. R., Telegraf-förvaltare och NÄSMAN, G., Telegraf-assistent, den 26 Juli, under 10 år, å ett sätt att på en och samma tråd samtidigt afsända och emottaga telegraf-underrättelser.
- BERG, L. A., och NILSSON, A. F., Stångjernssmeder, den 28 Juli, under 6 år, å en method att vid tillverkning af stångjern begagna tvänne formor i en och samma härd.
- CEDERGREN, J. T., Urfabriksidkare, den 10 Aug., under 12 år, å ur med fludium-regulator.
- REIS, A. von, Fabriksagent, den 10 Aug., under 10 år, å en uppfinning att i machiner för grof- och finspånad af bomull och andra fibrösa ämnen, såsom hampa, lin, ull, m. m., använda centrifugalkraft i stället för fjedrar.
- ROSENDAHL, A., Bryggare, den 14 Aug., under 5 år, å uppgifne förbättringar i sättet att tillverka öl och andra maltdrycker.
- SIDÉN, J. T. B., Landthandlande, den 14 Aug., under 8 år, å ett slags sågbladständer.
- NYGREN, C., Glasbruksägare, den 17 Aug., under 10 år, å ett slags glasugn.
- LINDAHL, C. F., Mekanikus, den 5 Sept., under 6 år, å ett strålrör med rörligt munstycke, att begagnas å brandsprutor.
- WESSLAU, C. U. E., Mekanikus, den 5 Sept., under 6 år, å tillverkning af särskildt beskaffade jacquard-machiner af jern.
- LEUHUSEN, F. T., Friherrre, den 7 Sept., under 6 år, å ett vägningsinstrument.

- BÄCKSTRÖM, J. E., Orgelbyggare, den 18 Sept., under 6 år, å en prismatisk komparations-balans.
- HÜBINETTE, A. F., Fabriksidkare, den 25 Sept., under 5 år, å vissa delar af en bränvinsbrännings- och destilleringsapparat.
- LOW, C., den 11 Okt., under 5 år, å sätt att ur malmer afskilja och utdraga guld.
- LUNDSTRÖM, J. E., Fabriksidkare, den 12 Okt., under 6 år, å en uppfinning af s. k. säkerhetseldon eller strykstickor utan fosfor.
- PRADEL, H. A., Handlande, den 12 Okt., under 5 år, å en machin för tvinnande af fin-tågiga och fintrådiga ämnen.
- PASCAL, J. B., & Comp., den 16 Okt., under 5 år, å en machin för komprimerad förbränning.
- BEATLEY, H., Gasometer-fabrikant, den 16 Okt., under 6 år, å tillverkning af portativa waterclosets.
- ZELLÉN, O., den 24 Okt., under 10 år, å en s. k. roterande ångmachin.
- BERG, J. A., Stadsmäklare, den 24 Okt., under 5 år, å en förbättring af ruggmaskiner för klädesberedning.
- PERSOZ, J. F., Professor, i Paris, den 31 Okt., under 5 år, å metoder att tillverka svafvelsyra och svafvelsyrade salter.
- SIEMENS, C. W., från Birmingham, den 31 Okt., under 5 år, å särskildt beskaffade maskiner att drivas genom ånga och andra fluida.
- KEILLER, A., Civil-Ingeniör, m. m., den 31 Okt., under 5 år, å en uppfinning att häckla och kamma ull samt andra fibrösa ämnen.
- MOORE, B., Fabriksidkare, den 29 Nov., under 5 år, å tvättmaskiner, af viss beskaffenhet.
- WENSTRÖM, W., Mekanikus, den 7 Dec., under 10 år, å ett slags skenskarf-kläfvär.
- RÅBERG, B., Bokhållare, den 11 Dec., under 5 år, å en uppfinning att, med begagnande af på uppgifvet sätt formad mursten, åstadkomma spiralförmiga rökgångar att användas på värmugnar af jern.
- ARENTZÉN, H. C., Dansk undersåte, den 15 Dec., under 5 år, å en s. k. respirationsinrättning.
-

Litt. C.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Läringar och andre Arbetare år 1855.

I Städerne:	Männer.	Qvinnor.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetare.
Alingsås	34	8	23	28	19
Arboga	52	2	31	44	7
Askersund	30	1	14	22	4
Borås	56	9	44	5	—
Calmar	98	2	89	141	—
Carlshamn	88	7	52	88	19
Carlskrona	194	22	119	215	22
Carlstad	81	6	96	62	9
Christianstad	122	4	121	205	14
Christinehamn	54	2	40	55	—
Cimbritshamn	31	2	12	49	—
Eksjö	54	8	47	62	—
Engelholm	67	8	44	43	—
Enköping	58	4	23	19	—
Eskilstuna	204	25	768	117	3
Fahlun	67	4	83	83	4
Falkenberg	30	7	18	9	1
Falköping	12	1	11	7	—
Gefle	144	46	163	136	43
Grenna	22	5	14	22	—
Transport	1,498	173	1,812	1,412	145

	Männer.	Qvinnor.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetare.
Transport	1,498	173	1,812	1,412	145
Göteborg	259	24	288	435	42
Halmstad	68	—	46	46	—
Hedemora	35	2	17	26	4
Helsingborg	94	6	64	134	4
Hernösand	57	5	66	41	4
Hjo	28	—	13	23	—
Hudiksvall	51	7	43	26	1
Jönköping	115	8	132	95	13
Kongelf	20	1	7	6	3
Kongsbacka	19	1	8	8	5
Köping	45	4	26	36	—
Laholm	35	5	24	19	—
Landskrona	93	2	52	66	2
Lidköping	88	8	45	79	18
Lindesberg	17	—	6	2	—
Linköping	130	23	149	174	34
Luleå	45	1	17	26	3
Lund	154	8	97	154	9
Malmö	241	19	174	271	77
Mariefred	26	1	22	25	—
Mariestad	44	1	37	52	4
Marstrand	14	—	5	3	3
Nora	27	2	15	10	2
Norrköping	211	42	289	331	97
Norrtelje	40	7	44	44	—
Transport	3,454	350	3,468	3,511	470

	Männer.	Qvinnor.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetares.
Transport	3,454	350	3,468	3,511	470
Nyköping	66	9	48	73	11
Philipstad	24	1	10	25	—
Piteå	39	3	22	20	3
Sala	45	1	16	18	1
Sigtuna	14	1	9	3	—
Skånör	2	1	1	1	—
Skara	36	2	12	27	—
Skenninge	42	7	34	34	20
Sköfde	43	—	37	65	9
Stockholm	1,361	118	2,138	2,244	1,141
Strengnäs	26	2	18	36	—
Strömstad	30	—	16	22	5
Sundsvall	18	8	108	43	3
Säther	11	3	5	6	—
Söderhamn	59	2	51	55	—
Söderköping	30	2	39	34	12
Södertelje	25	4	21	14	—
Sölvitsborg	50	1	10	35	1
Thorshälla	14	—	4	17	—
Trosa	18	1	7	10	—
Uddevalla	62	6	63	79	6
Ulricehamn	20	1	8	9	3
Umeå	36	—	18	27	—
Upsala	159	17	158	225	6
Wadstena	46	2	33	39	7
Transport	5,800	542	6,354	6,672	1,698

	Männer.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Transport	5,800	542	6,354	6,672	4,698
Warberg	44	4	34	36	7
Waxholm	28	—	13	—	13
Wenersborg	78	9	51	52	—
Westervik	75	5	72	70	49
Westerås	60	21	83	79	6
Wexjö	85	7	56	89	5
Wimmerby	29	6	44	45	7
Wisby	75	10	40	81	3
Ystad	97	2	67	103	—
Åmål	40	—	27	30	2
Örebro	89	5	103	95	10
Öregrund	9	—	2	4	—
Östhammar	20	5	13	9	3
Summa	6,529	646	6,929	7,335	4,773

	Männer.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärjngar.	Andre Arbetare.
Städer, som lyda under Landsrätt:					
Borgholm	20	1	4	11	—
Haparanda	14	1	6	4	—
Skellefteå	13	—	7	2	—
Östersund	41	2	35	—	—
Summa	88	4	52	17	—
Köpingar:					
Arvika	34	—	18	—	—
Båstad	15	2	7	10	2
Christianopel	—	1	—	—	—
Döderhultsvik	12	1	15	29	—
Figeholm	1	—	—	—	—
Gamleby	—	—	—	—	—
Ljungby	15	—	4	12	—
Lysekihl	—	—	—	—	—
Malmköping	22	—	5	12	1
Motala	35	5	25	19	7
Mönsterås	12	—	3	7	—
Mörbylånga	2	—	1	—	—
Pataholm	—	—	—	—	—
Ronneby	28	2	—	—	—
Trelleborg	71	1	23	44	1
Waldemarsvik	4	—	4	—	2
Örnsköldsvik	9	1	1	2	2
Summa	260	13	106	145	15

	Handverkare.					Gerningsmän.	
	Männer.	Qvinnor.	Antagne arbetare.			Mästare.	Arbetare.
			Gesäller.	Lärlingar.	Andre arbetare.		
På Landet:							
Blekinge Län	40	—	8	—	9	201	138
Calmar dito	40	—	4	6	—	603	272
Christianstads dito	532	4	48	230	9	659	492
Elfsborgs dito	17	—	40	8	—	334	171
Gefleborgs dito	27	—	6	5	—	563	191
Gottlands dito	—	—	—	—	—	170	108
Göteborgs och Bohus dito	113	1	41	52	—	365	86
Hallands dito	34	—	1	4	4	388	139
Jemtlands dito	—	—	—	—	—	195	1
Jönköpings dito	67	—	4	40	8	226	287
Kopparbergs dito	7	—	1	3	—	149	43
Kronobergs dito	39	1	13	22	6	315	235
Malmöhus dito	171	5	130	156	28	1,668	821
Norrbottnens dito	33	—	1	4	—	17	6
Skaraborgs dito	21	1	11	19	2	493	221
Stockholms dito	22	—	28	13	12	746	265
Södermanlands dito	178	—	12	24	54	484	131
Upsala dito	4	—	—	—	2	471	183
Wermlands dito	96	—	8	38	12	322	134
Westerbottnens dito	11	—	1	2	—	85	3
Wester-Norrlands dito	—	—	—	—	—	510	106
Westmanlands dito	—	—	—	—	—	522	194
Örebro dito	138	—	5	7	46	306	168
Östergötlands dito	249	—	13	9	116	1,323	843
Summa	1,789	12	342	642	308	11,115	5,238

Litt. D.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handverkare i Städerne och Köpingarne blifvit taxerade år 1855.

I Städerne:	Fabrikanter och Manufakturister.			Handverkare.		
Alingsås	34	—	—	180	24	—
Arboga	267	—	—	171	—	—
Askersund	44	—	—	93	—	—
Borås	446	36	—	265	36	—
Calmar	95	24	—	419	—	—
Carlshamn	284	—	—	455	—	—
Carlskrona	444	24	—	703	32	—
Carlstad	445	24	—	586	—	—
Christianstad	427	—	—	643	—	—
Christinehamn	49	—	—	436	—	—
Cimbritshamn	36	—	—	68	—	—
Eksjö	27	24	—	404	24	—
Engelholm	34	—	—	444	18	—
Enköping	23	—	—	185	—	—
Eskilstuna	827	12	—	490	—	—
Fahlun	32	24	—	259	24	—
Falkenberg	30	—	—	65	32	—
Fahlköping	39	—	—	38	—	—
Gefle	949	—	—	655	—	—
Transport	3,503	24	—	5,299	46	—

	Fabrikanter och Manufakturister.			Handtverkare.		
Transport	3	24	—	5,299	46	—
Grenna	16	24	—	77	24	—
Göteborg	3,918	—	—	2,377	—	—
Halmstad	123	—	—	293	—	—
Hedemora	24	—	—	94	—	—
Helsingborg	145	32	—	442	—	—
Hernösand	44	—	—	244	—	—
Hjo	49	12	—	52	—	—
Hudiksvall	48	—	—	248	—	—
Jönköping	260	—	—	587	—	—
Kongelf	27	—	—	38	20	—
Kongsbacka	36	—	—	77	—	—
Köping	34	24	—	185	28	—
Laholm	27	—	—	102	—	—
Landskrona	501	—	—	377	—	—
Lidköping	25	—	—	297	—	—
Lindesberg	9	24	—	68	24	—
Linköping	101	6	—	564	—	—
Luleå	18	24	—	157	24	—
Lund	289	—	—	826	—	—
Malmö	1,043	—	—	1,744	—	—
Mariefred	14	—	—	58	24	—
Mariestad	84	—	—	229	—	—
Marstrand	—	—	—	20	—	—
Nora	8	—	—	68	—	—
Norrköping	3,687	24	—	4,770	—	—
Transport	44,007	2	—	46,467	46	—

	Fabrikanter och Manufakturister.			Handtverkare.		
Transport	14,007	2	—	16,167	46	—
Norrtelje	79	24	—	126	—	—
Nyköping	286	—	—	570	—	—
Philipstad	—	—	—	404	24	—
Piteå	12	—	—	79	—	—
Sala	134	—	—	116	—	—
Sigtuna	5	—	—	37	24	—
Skånör	—	—	—	6	—	—
Skara	4	24	—	75	24	—
Skenninge	13	—	—	130	—	—
Sköfde	—	—	—	124	24	—
Stockholm	6,303	—	—	30,895	44	—
Strengnäs	15	36	—	66	—	—
Strömstad	—	—	—	81	12	—
Sundsvall	66	—	—	396	—	—
Säther	17	—	—	32	—	—
Söderhamn	67	—	—	164	—	—
Söderköping	38	—	—	80	—	—
Södertelje	99	—	—	102	—	—
Sölvitsborg	26	—	—	117	32	—
Thorshälla	35	32	—	37	—	—
Trosa	6	—	—	23	—	—
Uddevalla	127	36	—	248	28	—
Ulricehamn	38	—	—	65	—	—
Umeå	55	—	—	125	24	—
Upsala	87	—	—	796	—	—
Transport	21,522	10	—	50,763	42	—

	Fabrikanter och Manufakturister.			Handverkare.		
Transport	24,522	10	—	50,763	42	—
Wadstena	16	—	—	114	—	—
Warberg	59	16	—	234	—	—
Waxholm	—	—	—	68	16	—
Wenersborg	44	32	—	318	44	—
Westervik	180	—	—	283	36	—
Westerås	184	—	—	282	—	—
Wexiö	111	8	—	255	24	—
Wimmerby	3	—	—	49	—	—
Wisby	190	32	—	778	32	—
Ystad	275	24	—	429	24	—
Åmål	54	—	—	95	—	—
Örebro	277	—	—	368	24	—
Öregrund	2	—	—	23	—	—
Östhammar	20	—	—	67	—	—
Summa	22,933	26	—	54,128	2	—
Under Landsrätt lydande Städer:						
Borgholm	18	—	—	34	—	—
Haparanda	12	24	—	104	12	—
Skellefteå	—	—	—	39	8	—
Östersund	—	—	—	184	24	—
Summa	30	24	—	355	44	—

Köpingar:	Fabrikanter och Manufakturister.			Handverkare.		
Arvika	19	26	—	62	8	—
Bergqvara	11	—	—	—	—	—
Båstad	23	—	—	26	—	—
Christianopel	4	—	—	4	—	—
Döderhultsvik	37	—	—	56	—	—
Figeholm	1	—	—	4	—	—
Gamleby	—	—	—	—	—	—
Ljungby	3	—	—	2	—	—
Lysekihl	6	—	—	—	—	—
Malmköping	23	—	—	44	—	—
Motala	6	—	—	77	—	—
Mönsterås	29	—	—	25	32	—
Mörbylånga	8	—	—	2	24	—
Pataholm	20	—	—	—	—	—
Påskalavik	—	—	—	—	—	—
Ronneby	8	—	—	83	—	—
Trelleborg	24	—	—	129	24	—
Waldemarsvik	10	—	—	12	—	—
Örnsköldsvik	9	—	—	30	—	—
Summa	241	26	—	557	40	—

Litt. E.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter, Manufakturister, Handverkare och Gerningsmän på Landet blifvit taxerade år 1855.

	Fabrikanter och Manufakturister.			Handverkare.			Gerningsmän.		
Blekinge Län	315	24	—	40	24	—	490	—	—
Calmar dito	404	—	—	13	—	—	490	24	—
Christianstads dito	347	4	—	628	8	—	747	16	—
Elfsborgs dito	2,006	24	—	37	24	—	287	8	—
Gefleborgs dito	243	20	—	28	16	—	248	4	—
Gottlands dito	30	32	5	—	—	—	245	—	—
Götheborgs och Bohus dito	4,834	—	—	394	32	—	254	24	—
Hallands dito	853	—	—	19	—	—	207	24	—
Jemtlands dito	33	16	—	—	—	—	482	8	—
Jönköpings dito	282	16	—	130	—	—	162	24	—
Kopparbergs dito	249	24	—	5	—	—	129	44	—
Kronobergs dito	249	40	—	57	16	—	267	40	—
Malmöhus dito	353	24	—	354	32	—	4,764	40	—
Norrbottnens dito	44	—	—	23	24	—	46	—	—
Skaraborgs dito	248	8	—	28	40	—	422	16	—
Stockholms dito	337	44	—	70	24	—	529	20	—
Södermanlands dito	480	—	—	144	30	—	269	16	—
Upsala dito	8	12	—	6	—	—	349	30	—
Wermlands dito	247	8	—	117	44	—	348	24	—
Westerbottnens dito	66	32	—	10	8	—	67	24	—
Wester-Norrlands dito	4,095	40	—	—	—	—	494	8	—
Westmanlands dito	29	—	—	—	—	—	227	—	—
Örebro dito	64	—	—	87	24	—	292	16	—
Östergötlands dito	679	—	—	204	24	—	966	32	—
Summa	43,469	32	5	2,362	34	—	9,124	10	—

Litt. F.

Sammandrag af de till Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten i Städerne.

	Männer.	Qvinnor.	Summa.
Alingsås	44	5	46
Arboga	25	1	26
Askersund	14	9	23
Borås	46	12	28
Calmar	155	39	194
Carlshamn	55	9	64
Carlskrona	62	8	70
Carlstad	27	11	38
Christianstad	34	7	41
Christinehamn	24	15	39
Cimbritshamn	8	1	9
Eksjö	43	25	68
Engelholm	16	1	17
Enköping	20	—	20
Eskilstuna	28	9	37
Fahlun	22	—	22
Falkenberg	4	1	5
Fahlköping	11	6	17
Gefle	110	39	149
Transport	685	198	883

	Männer.	Qvinnor.	Summa.
Transport	685	198	883
Grænna	20	3	23
Göteborg	144	32	173
Halmstad	30	16	46
Hedemora	17	14	31
Helsingborg	23	5	28
Hernösand	35	—	35
Hjo	—	—	—
Hudiksvall	37	15	52
Jönköping	66	27	93
Kongelf	16	—	16
Kongsbacka	6	—	6
Köping	19	13	32
Laholm	4	—	4
Landskrona	15	—	15
Lidköping	24	1	25
Lindesberg	4	—	4
Linköping	80	97	177
Luleå	15	5	20
Lund	144	4	148
Malmö	123	—	123
Mariefred	13	8	21
Mariestad	9	4	13
Marstrand	3	—	3
Nora	13	4	17
Norrköping	107	101	208
Transport	1,649	547	2,196

	Männer.	Qvinnor.	Summa.
Transport	1,649	547	2,196
Norrtelje	7	4	11
Nyköping	69	19	88
Philipstad	22	8	30
Piteå	17	8	25
Sala	24	21	42
Sigtuna	7	—	7
Skånör	3	—	3
Skara	26	5	34
Skenninge	9	6	15
Sköfde	—	—	—
Stockholm	52	33	85
Strengnäs	23	10	33
Strömstad	16	3	19
Sundsvall	50	22	72
Säther	5	—	5
Söderhamn	8	—	8
Söderköping	16	8	24
Södertelje	24	14	38
Sölvitsborg	13	—	13
Thorshälla	6	—	6
Trosa	2	—	2
Uddevalla	28	2	30
Ulricehamn	4	—	4
Umeå	24	6	30
Upsala	74	5	79
Transport	2,175	721	2,896

	Männer.	Qvinnor.	Summa.
Transport	2,175	721	2,896
Wadstena	37	8	45
Warberg	23	4	27
Waxholm	—	—	—
Wenersborg	24	14	38
Westervik	51	35	86
Westerås	34	—	34
Wexjö	58	25	83
Wimmerby	23	3	26
Wisby	56	14	70
Ystad	18	—	18
Åmål	11	15	26
Örebro	54	17	71
Öregrund	8	2	10
Östhammar	5	1	6
Summa	2,577	859	3,436

Litt. G.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne oppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på landet.

	Männer.	Qvinnor.	Summa.
Blekinge Län	117	—	117
Calmar dito	—	—	—
Christianstads dito	—	—	—
Elfsborgs dito	179	—	179
Gefleborgs dito	26	—	26
Gottlands dito	2	—	2
Götheborgs och Bohus dito	—	—	—
Hallands dito	—	—	—
Jemtlands dito	7	—	7
Jönköpings dito	91	—	91
Kopparbergs dito	—	—	—
Kronobergs dito	3	—	3
Malmöhus dito	—	—	—
Norrbottnens dito	—	—	—
Skaraborgs dito	—	—	—
Stockholms dito	50	—	50
Södermanlands dito	—	—	—
Upsala dito	—	—	—
Wermlands dito	6	—	6
Westerbottens dito	—	—	—
Westernorrlands dito	—	—	—
Westmanlands dito	3	—	3
Örebro dito	126	—	126
Östergöthlands dito	10	1	11
Summa	620	1	621

STOCKHOLM, 1856.

P. A. NORSTEDT & SÖNER, *Kongl. Boktryckare.*

